

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

THE DEVELOPMENT OF THAI LANGUAGE LEARNING USING SELECTED COMMUNICATIVE ACTIVITIES FOR MATHAYOM SUKSA III STUDENTS

ทรงศิริ เพ็งวิชัย (Songsiri Pengvichai)*

ดร.เพ็ญณี แนนรท (Dr.Pennee Narot)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผ่านเกณฑ์ความรอบรู้เฉลี่ยร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม ตำบลบ้านโนน อำเภอน้ำสูง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ แผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน แบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบย่อยหลังวงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติ 4 วงจร ดังนี้คือ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติการ (Act) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมผลการปฏิบัติในแต่ละวงจรมาวิเคราะห์ และใช้ปรับแผนในวงจรต่อไป

คำสำคัญ : วิชาภาษาไทย กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้

Keywords : Thai language, Selected activities, Learning

* นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นนำเป็นการทบทวนความรู้เดิม และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2 ขั้นสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นย่อย ได้แก่

1.2.1 ขั้นรับสาร เป็นการนำเสนอเนื้อหาวิชาโดยใช้กิจกรรมคัดสรร 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมสื่อมวลชนสัมพันธ์ กิจกรรมติดต่อข้อมูล และกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

1.2.2 ขั้นทำความเข้าใจ เมื่อนักเรียนรับสารแล้วก่อนที่จะสื่อสารต้องทำความเข้าใจก่อนว่าสารนั้นมีวัตถุประสงค์อย่างไร

1.2.3 ขั้นฝึกและนำไปใช้ เมื่อนักเรียนเข้าใจในสารที่ใช้แล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในทักษะทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างกันด้วยตนเอง

1.3 ขั้นสรุป ใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนตั้งข้อสังเกต และสรุปบทเรียนด้วยตนเอง

1.4 ขั้นวัดผล และประเมินผล ใช้แบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติจริง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารคิดเป็นร้อยละ 72.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดเป็นร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ 89.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์จำนวนนักเรียนที่กำหนดไว้ร้อยละ 70

ABSTRACT

The purposes of the present research were to develop a communicative Thai language learning by using selected activities and to enhance Thai language learning achievement of Mathayom suksa III students. The target group consisted of 29 students in Nonphosriwittayakom School of the office of Khon Kaen Educational Service Area 4 of Primary Education during the second semester of the 2007 academic year.

There were three categories of tools employed in the research, i.e. the experimental tool which was consisted of 12 lesson Plans; the reflection tool which was consisted of teaching behavior observation form, students' studying behavior observation form, studying experience recording form, interview form, end-of-lesson exercises, and an end -of-spiral test; and evaluation tool which was a Thai language learning achievement test.

The study followed action research procedure which was consisted of four spirals of planning, action, observation and reflection. The data collected in each of the spirals were

analyzed for purpose of adjusting plans in the succeeding spirals.

The findings :

1. The Development Thai language learning, using selected activities as developed was consisted of the following 4 steps:

1.1 The introduction in which the teacher reviews the students' past learning and states learning objective:

1.2 The instruction which was consisted of the following 3 sub-steps:

1.2.1 The information receiving step in which the teacher presents subject content through 3 selected activities of mass media relations

1.2.2 The understanding step in which the students, when receiving information, have to understand their purposes before making communication;

1.2.3 The practice and application step in which the students, having understood the content of the information, practice the four skills of listening, speaking, reading and writing in different situations in daily life;

1.3 The conclusion step in which the teacher uses leading questions in order to let the students make observation and conclude the lesson for themselves;

1.4 The measurement and evaluation step in which the end-of-lesson exercises and actual practice are done by the students.

2. Thai language learning achievement scores made by the students showed that 72.10% of those who were taught by using the selected activities had succeeded in developing communicative language usage skill which was higher than the 70% prescribed criterion, and 89.65% of the students passed the learning criterion which was higher than the 70% prescribed criterion.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
สังคมไทยในปัจจุบันได้ขยายตัวมากขึ้น ทำให้การติดต่อสื่อสารกันของประชาชนเป็นไปอย่างกว้างขวางสะดวกและรวดเร็ว เพราะความเจริญทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่ใช้ในด้านการสื่อสารมวลชนมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ข่าวสารต่าง ๆ ได้รับการเผยแพร่

อย่างรวดเร็วทั้งด้านหนังสือพิมพ์ เอกสารเผยแพร่ วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เด็กไทยของเราได้ใช้สื่อสารมวลชนเหล่านี้เพื่อการศึกษาหาความรู้ และเพื่อความบันเทิง ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับไป จนเป็นที่ยอมรับกันว่าหนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารเผยแพร่ วิทยุ โทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนไทยในปัจจุบันมาก ซึ่งสารที่ส่งมาทางสื่อมวลชนนั้นมีใช้คุณเสมอไปบางที

มีสิ่งที่มีโทษด้วย (สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย, 2538) วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังค้นหาบุคคลเพื่อยึดถือเป็นแบบอย่าง และเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ต้องการการยอมรับในด้านต่าง ๆ ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอนเด็กที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจึงมีภาระหน้าที่ที่จะต้องพยายามสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้นักเรียนมีวิจารณญาณ รู้จักเลือกฟัง เลือกอ่านในสิ่งที่ถูกต้อง มีคุณค่า มีประโยชน์ และรู้จักพิจารณาข้อผิดพลาดต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ เอกสารเผยแพร่ วิทยุ โทรทัศน์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2542 ได้บัญญัติสาระมาตรา 4 ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาว่า "การศึกษา" หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สาระในมาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ

ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

จากมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 กล่าวว่า นักเรียนมีความรู้มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542) ภาษาไทยเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทย ภาษาไทยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นภาษาประจำชาติที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทย แสดงถึงเอกลักษณ์ความมั่นคงและวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้และใช้ประกอบอาชีพ จึงกำหนดให้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา

จากคำอธิบายในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ให้สถานศึกษาเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยได้สำรวจสภาพปัญหาทั่วไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม อำเภอข้าหลวง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 และเก็บรวบรวมด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน การสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาความต้องการในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน พบว่า วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยาก ครูผู้สอนขาดความสามารถในการจัดกิจกรรมที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน ครูส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการบรรยายความรู้ให้นักเรียนฟัง นักเรียน

อ่านตามในหนังสือเรียนและทำแบบฝึกหัด ส่วนนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนสอนตามเนื้อหาในบทเรียนด้วยวิธีซ้ำซาก ไม่มีสื่อการสอน ไม่มีกิจกรรมที่แปลกใหม่ ทำให้การเรียนการสอนน่าเบื่อหน่าย ประกอบกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคมตั้งอยู่ในเขตชนบทเป็นโรงเรียนประจำตำบล ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป และเมื่อนักเรียนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว โอกาสที่จะได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นมีน้อย นักเรียนจึงขาดความกระตือรือร้นในการเรียน

ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายในการแก้ปัญหาของผู้วิจัย คือ ต้องการให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารได้ และจะนำกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารมาใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากนักเรียนชั้นนี้เป็นชั้นสุดท้ายในการเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ ผู้ที่มีโอกาสศึกษาต่อก็จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อไป ส่วนผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อก็จะเข้าสู่การประกอบอาชีพต่างๆ ซึ่งการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารจะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต จึงได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม ตำบลบ้านโนน อำเภอน้ำสูง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยผ่านเกณฑ์ความรู้เฉลี่ยร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

3. สมมุติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

4. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

1. การสอนโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การรู้ 3 ประเภท คือ กิจกรรมสื่อมวลชนสัมพันธ์ กิจกรรมติดต่อข้อมูล และกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยผ่านเกณฑ์ความรู้เฉลี่ยร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5.2 กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัยทำการคัดสรรตามเกณฑ์ที่

กำหนดไว้ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยฝึกให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทั้ง 4 ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สัมพันธ์กัน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมติดต่อข้อมูล กิจกรรมสื่อมวลชนสัมพันธ์และสถานการณ์จำลอง

5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยสร้างให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในสาระหลักการใช้ภาษา

5.5 เกณฑ์ในการคัดสรรกิจกรรม หมายถึง ข้อกำหนดในการคัดสรรกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียนและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ในหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ใช้เวลาเหมาะสมกับช่วงความสนใจของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาและ เป็นกิจกรรมที่ผ่านการทดลองใช้มาแล้ว

5.6 กิจกรรมติดต่อข้อมูล หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยการนำข้อมูลหรือเหตุการณ์ที่ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู หรือได้อ่าน มาเรียงต่อกันให้ได้ความหมาย หรือการหาข้อมูลที่ขาดหายไปมาเพิ่ม หรือเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการหาข้อสรุปจากข้อมูล

5.7 กิจกรรมสื่อมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมที่นำสื่อมวลชนชนิดต่าง ๆ

มาเป็นสื่อเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นผู้ฟัง ผู้อ่านที่มีวิจารณญาณ ตลอดจนรู้จักพิจารณาข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่มากับสื่อมวลชน

5.8 กิจกรรมสถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองเหตุการณ์ให้มีบรรยากาศคล้ายกับสภาพความเป็นจริงเพื่อฝึกให้ผู้เรียนใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น ๆ

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยดำเนินการตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผน (Plan)
2. ขั้นปฏิบัติการ (Act)
3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observe)
4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect)

6.1 กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม ตำบลบ้านโนน อำเภอลำสูง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 29 คน

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามลักษณะการใช้ดังนี้

- 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติคือ แผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ มีดังนี้
 - (1) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู
 - (2) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

(3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน
(4) แบบบันทึกประสบการณ์
การเรียนรู้ของนักเรียน

(5) แบบฝึกหัดท้ายแผนการ
จัดการเรียนรู้

(6) แบบทดสอบย่อยหลังวงจร
ปฏิบัติการ

3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
ประสิทธิภาพของรูปแบบ แบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย
ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน ตามแผนการสอนที่ใช้เพื่อการสื่อสาร
โดยใช้กิจกรรมคัดสรรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการ
ปรับปรุงระหว่างดำเนินการเป็นระยะ ๆ โดยใช้
ข้อมูลสะท้อนผลการปฏิบัติซึ่งได้จากการที่ผู้วิจัย
และผู้ช่วยวิจัยร่วมกันสรุป อภิปราย วิเคราะห์
ข้อมูล หลังจากการสังเกตพฤติกรรมการสอน
ของครู การสังเกตพฤติกรรมการเรียนของ
นักเรียน การสัมภาษณ์ การบันทึกประสบการณ์
การเรียนรู้ของนักเรียน การทำแบบฝึกหัดแต่ละ
แผนการเรียนรู้และการทำแบบทดสอบย่อยหลัง
วงจรการปฏิบัติการที่ 1, 2, 3 และ 4

2) หลังสิ้นสุดการทดลองปฏิบัติ
ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ได้แก่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D) ของคะแนนท้ายแบบฝึกหัดของ

แผนการจัดการเรียนรู้ คะแนนแบบทดสอบย่อย
หลังวงจรปฏิบัติการ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนวิชาภาษาไทย

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการใช้
แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบ
สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบ
สัมภาษณ์นักเรียน และแบบบันทึกประสบการณ์
การเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำ
ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวมา
วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อ
ประเมินสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ว่าดีหรือไม่ เหมาะสม
เพียงใด พบปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร และ
ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เพื่อพัฒนารูปแบบ
การสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

7.1 ผลการดำเนินการสอนตาม แผนการจัดการเรียนรู้

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา
ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยใช้ กิจกรรมคัดสรร
ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยได้ทำการสอน 12
แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา 24 คาบ คาบละ
50 นาที สามารถสรุปได้ดังนี้

นักเรียนส่วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้น
และให้ความสนใจในการเข้ากลุ่มและสามารถ
ทำงานกลุ่มได้ตามขั้นตอน รู้จักวางแผนการ
ทำงานโดยมีประธานเป็นผู้แบ่งงาน การอภิปราย
กลุ่ม พบว่า ในระยะแรก นักเรียนกลุ่มอ่อนไม่
กล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร แต่ในช่วงหลัง
ของการทดลองโดยสังเกตได้จากแต่ละกลุ่มพูด
คุยแสดงความคิดเห็นร่วมกันนักเรียนมีสมาธิใน
การฟัง ให้ความสนใจในการรับฟังความคิดเห็น

ของเพื่อ... มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ภายในกลุ่ม นักเรียนเก่งจะช่วยเหลือนักเรียนอ่อน
ทำให้นักเรียนอ่อนมีกำลังใจในการเรียน และ
กล้าแสดงออก นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

จากการสังเกตจะเห็นว่า นักเรียนมีความ
สนใจและสนุกสนานกับการทำงานกลุ่มและสนใจ
ในการทำกิจกรรม สอดคล้องกับคำกล่าวของ
มอร์โรว์ (Morrow, 1981) ที่กล่าวว่า การใช้ภาษา
เพื่อการสื่อสารเป็นการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนภาษา เรียน
ภาษาไปเพื่ออะไร เน้นความเข้าใจทั้งหมดให้ความ
สนใจไปที่เนื้อหาที่จะสื่อสาร ผู้เขียนเป็นผู้ที่ใช้
ภาษามากที่สุด และถือว่ามิชอบผิดพลาดเป็นสิ่งที่
ต้องแก้ไขเสมอ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ ไฮม์ส์
(Hymes, 1971) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการ
ใช้ภาษาได้เหมาะสมในสภาพแวดล้อมและสังคม
เป็นความสามารถที่รู้ว่ เมื่อใดควรพูด และพูด
อะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อใด และลักษณะอย่างไร
เป็นการมองภาษาไปใช้ในสังคมมากขึ้น

7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ตามขั้นตอนดังกล่าว พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนด ทั้งนี้
เป็นเพราะกิจกรรมที่คิดสรรได้คัดเลือกกิจกรรม
หลายรูปแบบให้นักเรียนทำงานกลุ่มและทำงาน
เดี่ยวเพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้กัน การ
ได้ทำงานร่วมกันทำให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอย่างมี
ความหมาย สอดคล้องกับ ฟินอคเซียโร และ
ไบโนโม (Finocchairo and Bonomo, 1973 อ้าง
ถึงใน มะลิวัลย์ สุขประเสริฐ, 2535) ที่กล่าวว่า
การจัดบทเรียนแต่ละบทมีทั้งการฝึกให้เป็นนิสัย

และการฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย โดยใช้
กิจกรรมคิดสรรเพื่อการสื่อสารเป็นสื่อ ควรใช้วิธี
การให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของนักเรียน
จึงเป็นทางหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
ได้ง่ายสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกัญญา
ขวัญสำราญ (2540) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนที่ได้รับการสอน
โดยใช้กิจกรรมคิดสรรเพื่อการสื่อสาร มี
พัฒนาการด้านการใช้ภาษาสื่อสารสูงกว่าเกณฑ์
ความรอบรู้ที่กำหนดไว้

7.3 พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยมีการปรับปรุงแก้ไขทั้ง
พฤติกรรมและบุคลิกส่วนตัวจึงทำให้การเรียน
การสอนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของ
สิริกัญญา ขวัญสำราญ (2540) ที่กล่าวว่า บทบาท
ของครูในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ครู
จะต้องไม่เป็นผู้สอนแต่เป็นพี่เลี้ยงคอยแนะนำ
ช่วยเหลือให้กระบวนการกลุ่มและการสื่อสาร
เป็นไปด้วยดี บทบาทของครูในการสอนคือ เป็น
ผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กระบวนการสื่อสาร
ของผู้เรียนเป็นไปด้วยความราบรื่น ช่วยเหลือ
ผู้เรียนระหว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อ
ผู้เรียนประสบปัญหาต่าง ๆ ด้วย นอกจากนั้น ยัง
สอดคล้องแนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่
(Kemmis & McTaggart, 1992 อ้างถึงใน ยาใจ
พงษ์บริบูรณ์, 2537) ที่กล่าวว่า การวิจัยเชิง
ปฏิบัติการมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนา
ประสิทธิภาพของงานให้ดีขึ้นโดยการปรับปรุงข้อ
บกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ

7.4 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
นักเรียนและจากการบันทึกประสบการณ์การเรียน

ของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความสนุกสนานกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจที่สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ ตลอดจนมีความกล้าและมั่นใจในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะกิจกรรมคัดสรรเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความหลากหลายเหมาะกับระดับความสามารถ และวัยของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ที่กล่าวว่า กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา ช่วยให้การเรียนภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ ช่วยให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกิดบรรยากาศอันดี ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น

จากผลการปฏิบัติเชิงปริมาณพบว่า ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการฟัง เพื่อแสดงความคิดเห็น มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24 ซึ่งสาเหตุที่นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว เนื่องจากสิ่งที่ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เรียนไม่อาจกำหนดไปผิดเป็นถูกต้อง การประเมินผลควรเปิดกว้างในประเด็นคำตอบ ส่วนการเขียนเล่าเรื่อง และการเขียนเรียงความ นักเรียนมีข้อจำกัดในด้านเวลาและการค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาอ้างอิงในการเขียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร ควรให้นักเรียนเขียนเรื่องที่ใกล้ตัว เรื่องที่พบเห็นในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องที่นักเรียนมีข้อมูลอ้างอิงและควรฝึกฝนให้มากยิ่งขึ้น

7.5 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร พบว่า

นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 72.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 และนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความรู้คิดเป็นร้อยละ 89.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 แสดงให้เห็นว่าการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมคัดสรร สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นจริง

8. ข้อเสนอแนะ

จากประสบการณ์ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยขอเสนอแนะในประเด็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจที่จะศึกษางานวิจัยดังต่อไปนี้

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ครูควรศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรวิชาภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อศึกษาถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ แล้วปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนในแต่ละท้องถิ่น

2) สื่อจากสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เนื้อหาจากบทความต่าง ๆ ควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยและแทรกคุณธรรมจริยธรรม เข้าไปด้วย

3) เพลงที่นำมาใช้ควรเป็นเพลงที่เข้ากับยุคสมัย เหมาะกับวัยของผู้เรียน

4) แบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ ควรมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนและมีตัวอย่างประกอบเพื่อให้ นักเรียนมีแนวทางในการทำแบบฝึกหัด

5) ครูผู้สอนควรสนใจนักเรียนเป็นรายบุคคลเพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันเมื่อครูผู้สอนพบปัญหาของนักเรียนที่แตกต่างกันควรให้ความช่วยเหลือให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน

6) กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร ทั้ง 3 ประเภท เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะด้านการสื่อสารของผู้เรียนและเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่า

เกณฑ์ที่ตั้งไว้เหมาะสำหรับที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1) ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน เพื่อการสื่อสารและ ผู้วิจัยควรมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อผู้ร่วมงาน มีน้ำใจยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนางานวิจัย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของนวัตกรรมในการสอนภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารของนักเรียนทุกระดับชั้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2541). **คู่มือครูภาษาไทย ท 305 ท 306 ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- มะลิวัลย์ สุขประเสริฐ. (2535). ผลของการใช้กิจกรรมคัดสรรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research). **วารสารศึกษาศาสตร์สาร**, 17(2), 11-15.
- สิริกัญญา ขวัญสำราญ. (2540). **ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). **วิธีการสอนเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.].
- สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรรย์. (2538). **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการประถมศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: [ม.ป.ท.].

Hymes, D. (1971). *Foundation of Sociolinguistics : An ethnographic approach*.
Philadelphia: University of Pennsylvania pr.

Morrow, K. (1981). Principles of Communicative Methodology pp. In Johnson, K. and
Morrow, K.(eds.) *Communication in the Classroom*. London : Longman Group.